

A jövő nemzedék ombudsmanja

Budapest (MTI)

A jövő nemzedék országgyűlési biztosi intézményének felállítását célzó törvényjavaslat-tervezet szakmai kérdéseiről rendez konferenciát a Védegyelet mozgalom szeptember 8-án a Magyar Tudományos Akadémián – közölte Solyom László, az Alkotmánybíróság volt elnöke, a szervezet vezetőségének tagja pénteken Budapesten, sajtótájékoztatót tartott.

A tanácskozás védnöke Mádl Ferenc köztársasági elnök.

Solyom László, a májusban nyilvánosságra hozott törvényjavaslat-tervezet normaszövegének kidolgozója elmondta: a politika felől eddig semmilyen visszajelzés nem érkezett kezdeményezésükre. Ezért jelenleg az elkövetés elméleti kérdéseivel foglalkoznak, illetve igyekeznek azt minél szélesebb körben megismertetni.

– A millennium szerencsés pillanat abból a szempontból, hogy a politika ennek az intézménynek a felállításával is kifejezze a jövő nemzedékek iránti egységes elkötelezettségét – fogalmazott Solyom László.

– Amennyiben azonban tartós marad a politikai érdektelenség, a Védegyelet vállalja, hogy a nyilvánosság előtt fellép a jövő nemzedék ombudsmanjának szerepében – közölte.

Az Alkotmánybíróság volt elnöke elmondta: az elkövetés elméleti megalapozásával foglalkozó szeptember 8-i tanácskozáson a többi között olyan problémákat vitatnak meg, mint hogy lehetnek-e jogalanyok az ezután világra jövő generációk, azaz rendelkeznek-e jogokkal, illetve kötelezettségeket ruháznak-e rájuk.

Ki tud a macis takaróról?

Hívást vár a rendőrség

Az újszülöttet takaróba csavarták, ez az embléma díszítette a plédet. (DM-DV-fotó)

Munkatársunktól

A Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság életvédelmi alosztálya folytat nyomozást annak az újszülöttnek a halála ügyében, akit augusztus 19-én a gyálari Tisza-parton találtak meg. Mint már korábban is adtuk róla hírt: a megtalálás előtt 2-3 órával korábban született kisfiút egy világos színű, a Kenguru Gold Kft. által gyártott világos plédbe tekerték bele. A takaró egyik sarkában egy 10x10 centiméteres embléma volt, amely egy macit ábrázolt. A rendőrség kéri, hogy aki az ügyvel kapcsolatban bármilyen információval rendelkezik, az az ingyenesen hívható telefonszámon (06-80-821-92) tegyen bejelentést. A készülők üzenetrögzítő, bármikor tárcsázható.

Az egyetemi felvételi nem ésszerűen válogat Mekkora a pingvinek?

Szegedi középiskolások. A felvételin „megtizedelik” őket. (Fotó: Schmidt Andrea)

Az ideai felsőoktatási felvételi tapasztalatok értékelésekor több helyről elhangzott: az alacsony, 60-70 pontos felvételi ponthatárokért jelentős részben a középiskolai oktatás a felelős. A gimnáziumok viszont évek óta bírálják a felvételi rendszert. Kánitz József, a SZTE Ságvári Endre Gyakorló Gimnáziumának igazgatóját arra kértük, mondja el véleményét.

– Manapság a felsőoktatási felvételi rendszert is a kereslet-kínálat alakítja. A felvételi túljelentkezések alapján pontosan meghatározható azoknak a szakoknak a köre, amelyek slágernek számítanak; ilyen a jogi és a közgazdasági pálya, olyan speciális szakok, mint a pszichológia vagy a kommunikáció, és részben ide tartozik az orvos-és gyógyszerészképzés is. E szakok esetében, különösen az elit intézményekben a felvételi vizsgának az elsődleges célja az, hogy minél inkább „megrostálja” a jelentkezőket. A hihetetlenül nehéz, aprólékos, részletekbe menő tesztekre és szóbeli vizsgákra nem lehet megfelelően felkészíteni a diákokat a középiskolai órák keretében, még a legjobb iskola és tanár esetében sem. Ezért a középiskolák felkészítő tanfolyamokat szerveznek, emellett magántanárok egész hada foglalkozik a gyerekekkel – a szülők pénztárcájának rovására. Igaz ugyan, hogy elvileg csak a középiskolai tananyagot lehet a felvételi vizsgán számon kérni, de mindenki tudja, hogy ez a szabály milyen szabadon értelmezhető. A 10. osztályos biológia könyvben például van egy ábra, amely azt mutatja, hogyan változik a pingvinek mérete az egyenlítőről a sarkokig. Ennek az ábrának a lényege a relatív testfelület-változás szemléltetése, ugyanakkor – mivel benne van a könyvben – akár azt is meg lehetne kérdezni a felvételin, mekkora a pingvinnek a déli sarkkörön. Az ideai központi biológia írásbeli megoldását a televízió műsorvezetője azzal vezette be, hogy bármennyire is úgy tűnik majd, nem a matematika teszt megoldását fogják hallani. A tesztben ugyanis elvont matematikai műveleteket kellett a diákoknak végrehajtaniuk. A matematika központi írásbeli pedig olyan nehéz volt az idén, hogy 6 pontos átlaga körülbelül tíz ponttal vitte lejjebb a felvételi ponthatárokat a tavalyiakhoz képest. Ezek a vizsgák bizonyára alkalmazsak arra, hogy alaposan megrostaállják a jelentkezőket, de nem biztos, hogy arra is jók:

ben, még a legjobb iskola és tanár esetében sem. Ezért a középiskolák felkészítő tanfolyamokat szerveznek, emellett magántanárok egész hada foglalkozik a gyerekekkel – a szülők pénztárcájának rovására. Igaz ugyan, hogy elvileg csak a középiskolai tananyagot lehet a felvételi vizsgán számon kérni, de mindenki tudja, hogy ez a szabály milyen szabadon értelmezhető. A 10. osztályos biológia könyvben például van egy ábra, amely azt mutatja, hogyan változik a pingvinek mérete az egyenlítőről a sarkokig. Ennek az ábrának a lényege a relatív testfelület-változás szemléltetése, ugyanakkor – mivel benne van a könyvben – akár azt is meg lehetne kérdezni a felvételin, mekkora a pingvinnek a déli sarkkörön. Az ideai központi biológia írásbeli megoldását a televízió műsorvezetője azzal vezette be, hogy bármennyire is úgy tűnik majd, nem a matematika teszt megoldását fogják hallani. A tesztben ugyanis elvont matematikai műveleteket kellett a diákoknak végrehajtaniuk. A matematika központi írásbeli pedig olyan nehéz volt az idén, hogy 6 pontos átlaga körülbelül tíz ponttal vitte lejjebb a felvételi ponthatárokat a tavalyiakhoz képest. Ezek a vizsgák bizonyára alkalmazsak arra, hogy alaposan megrostaállják a jelentkezőket, de nem biztos, hogy arra is jók:

kiderüljön, kiből lesz jó orvos vagy pszichológus. A helyzetet tovább rontja a középiskolai kerettantervek bevezetése, amely csökkenti a természettudományos tárgyak óraszámát, így az ott elsajátítható ismereteket is. Mindez egy human pályára készülő diák esetében kedvező változás lehet, mert a lényeges dolgokat alaposabban meg lehet tanítani. A természettudományos pályákra készülő esetében viszont tovább növelhető a szakadékokat az egyetem elvárásai és a középiskolában szerzhető ismeretek között. – Remélem, a felsőoktatásban figyelembe fogják venni a középiskola tananyag változását. Ellenkező esetben tovább nő a felvételiző gyerekek szellemi, és a szülők anyagi terhelése – szövegi le az igazgató.

A kevésbé népszerű szakok alacsony felvételi ponthatáraival kapcsolatban az igazgató elmondta: a gyerekek ma már akár tíz helyre is beadhatják a jelentkezési lapot, és sokuknak csak az számit, hogy kerüljenek be valahova. A felsőoktatási intézmények egy része pedig kényszerhelyzetben van: bizonyos szakokra annyira kevés a jelentkező, hogy évek óta nem tudják betölteni a keretszámot. A központi költségvetési támogatást pedig a hallgatók után kapják, így anyagilag érdekeltek abban, hogy minél több hallgatót

vegyenek fel, akár olyanokat is, akik más helyre nem juttathatók be. Így fordulhat elő, hogy olyan alacsony ponttal is egyetemi hallgatóvá válhat valaki, amellyel néhány évvel ezelőtt még jelentkezni sem próbált volna. Az igazgató nem tapasztalja a középiskolások diákság képességeinek, teljesítményének romlását, ám hozzáteszi: a Ságvári olyan iskola, ahova komoly felvételi vizsgák után veszik fel a jelentkezőket, vagyis a náluk lévő gyerekek a legjobbak közül kerülnek ki. Nem véletlen, hogy a gimnáziumban a továbbtanulási arány 90 százalékos.

Arra kérdésre, hogy a középiskolások mennyire van beleszólásuk a felvételi rendszerbe illetve a kérdésekre Kánitz József elmondta: tíz éve minden évben jelzi, hogy a biológia szóbeli tételek között van egy, amelyik az új (már 10 éves) tankönyvben nincs benne. Ennek ellenére a szóban forgó tétel évről évre visszaköszön. Véleményt mondani tehát lehet, de nincs sok foganatja. Az egyetemen autonóm intézmények, maguk döntenek el, mit kérdeznek a jelentkezőktől. A központi írásbeli dolgozatokat a minisztérium állítja össze, az igazgató szerint nem mindig kellő körültekintéssel. Idén például a tavalyi olasz tesztet küldték ki a középiskoláknak...

– Hozzánk mintegy két esztendeje nem futott be hasonló panasz, de korábban volt rá példa – hangsúlyozta az igazgató. – Tavalyi április-

ben, még a legjobb iskola és tanár esetében sem. Ezért a középiskolák felkészítő tanfolyamokat szerveznek, emellett magántanárok egész hada foglalkozik a gyerekekkel – a szülők pénztárcájának rovására. Igaz ugyan, hogy elvileg csak a középiskolai tananyagot lehet a felvételi vizsgán számon kérni, de mindenki tudja, hogy ez a szabály milyen szabadon értelmezhető. A 10. osztályos biológia könyvben például van egy ábra, amely azt mutatja, hogyan változik a pingvinek mérete az egyenlítőről a sarkokig. Ennek az ábrának a lényege a relatív testfelület-változás szemléltetése, ugyanakkor – mivel benne van a könyvben – akár azt is meg lehetne kérdezni a felvételin, mekkora a pingvinnek a déli sarkkörön. Az ideai központi biológia írásbeli megoldását a televízió műsorvezetője azzal vezette be, hogy bármennyire is úgy tűnik majd, nem a matematika teszt megoldását fogják hallani. A tesztben ugyanis elvont matematikai műveleteket kellett a diákoknak végrehajtaniuk. A matematika központi írásbeli pedig olyan nehéz volt az idén, hogy 6 pontos átlaga körülbelül tíz ponttal vitte lejjebb a felvételi ponthatárokat a tavalyiakhoz képest. Ezek a vizsgák bizonyára alkalmazsak arra, hogy alaposan megrostaállják a jelentkezőket, de nem biztos, hogy arra is jók:

– Hozzánk mintegy két esztendeje nem futott be hasonló panasz, de korábban volt rá példa – hangsúlyozta az igazgató. – Tavalyi április-

Eötvös-émlékérem Lovász Ferencnek

„A diákokat célba kell juttatni”

Az Eötvös József Emlékérem arany fokozatával tüntette ki nemrégiben a Pedagógusok Szakszervezete Lovász Ferencet, a Móra Ferenc Szakközépiskola és Szakmunkásképző Intézet tanárát. A műszaki tárgyakat oktató pedagógust, aki harmincöt éve van a pályán, a szakmunkásképzésről és a szakszervezeti munkáról kérdeztük.

– **Hogyan indult a tanári pályája?**

– 1965-ben szereztem diplomát a Szegedi Tanárképző Főiskola műszaki ismeretek szakán, majd mostani iskolámban László Nándor igazgatónál jelentkeztem dolgozni, aki megígérte, amint lesz üres állás, szól. Az egyik kiskunhalasi általános iskolában kezdtem tanítani, majd márciusban kollégiumi nevelőtanári munkára hívtak a Móra. Azóta, vagyis 1966. április 1-je óta itt dolgozom. Közben levelezőn a műszaki tanári diplomát is megszereztem, így azután már a szaktárgyakat tanítottam. Akkoriban még rengeteg szakmát oktattunk, így hasznát vettem az autóvilamosságai szerelő szakmámnak is, amit ugyan kitanultam, de sohasem gyakoroltam. Az évek során a műszaki tantárgyak közül a fémipari szakrajz lett a specialitásom, legnagyobb óraszámban ma is ezt tanítom.

– **Mennyit változott ez az iskola az elmúlt 34 év alatt?**

– Rengeteget! Amikor ide kerültem, még nem volt meg az új épületszárny, az edzőterem, az új kollégium. A legnagyobb változást azonban a hozzánk érkező diákok felkészültségében és magatartásában tapasztaltam. Régebben felkészültebben jöttek a diákok az általános iskolából, fegyelmesebben voltak, könnyebb volt számukra megtanítani a szakmai ismereteket, önállóbban tudtak dolgozni. Olyan feladatokat is el tudtunk végeztetni velük, amelyek ma már szinte elképzelhetetlenek. Akkoriban nagyobb becsületük volt az ipari szakmáknak, aki például autóvilamosságai szerelőnek vagy esztergályosnak iratkozott be, az meg is akarta tanulni a mesterséget. Hajdani igazgatónk sokszor mondta nekünk: a tanulókat célba kell juttatni. Ez húsz-huszonöt évvel ezelőtt könnyebben ment, szó sem volt munkanélküliségről, szinte kapkodtak a nálunk

végzett szakmunkásokért a nagyobb vállalatok.
– **Ma milyenek az elhelyezkedési esélyek?**
– Pontos statisztikákat nem tudok. Legutóbbi osztályom vízvezeték szerelő, gázvezeték szerelő és géplakatos szakcsoportjában összesen harmincnegyzolcan végeztek, de csak egyharmaduknak volt biztos munkahelye. Régen toborzó osztályfőnöki órákat tartottunk a nagyvállalatok képviselőinek részvételével. Manapság elvételre fordul elő ilyesmi. A kedvezőtlen kilátások ellenére mégiscsak az a feladatunk, hogy a nihilizmusból, a céltalanságból felrázzuk a gyerekeket, perspektívát adjunk nekik, elmondjuk, hogy manapság egy szakma nem szakma, nyelvet, számítástechnikai ismereteket is kell tanulniuk, ha boldogulni akarnak. Szerencsére iskolánkban számítógépes szaktantermei is vannak, ahol például a legmodernebb rajztechnikát is megtanulhatják a diákok.
– **Mióta vesz részt a szakszervezeti munkában?**
– Már 1963-ban a főiskolán Riesz Béla tanár úr „beszervezett” bennünket a Vasas Szakszervezetbe. Később, tíz éven át ifjúsági szakszervezeti titkár is voltam az iskolában. Olyan időszakra is emlékszem, amikor több mint 900 tagunk volt.
– **Mennyit változott a szakszervezet mozgásterét az elmúlt évtizedekben?**
– Ma már a Pedagógusok Szakszervezetének tagjai vagyunk, úgy érzem, nincsenek már olyan lehetőségeink az érdekvédelemre, mint korábban. Régebben másképpen álltak a munkaadók egy szakszervezeti tag problémájához. Mára sokan kiléptek a szakszervezetből, mint ahogyan a különböző pártokból is, mert mindenki semleges szeretne lenni. Pedig szerintem valahova tartozni kell, nem árt, ha áll az ember mögött egy szervezett közösség.
– **Milyen terepen lenne szükség erősebb érdekérvényesítésre?**
– A pedagógusok megbecsülése és anyagi helyzete minden kormányzat idején örökzöld téma. Talán nem ér el látványos eredményeket, de ezeket az égető kérdéseket folyamatosan napirenden tartja a szakszervezetünk. Ha többen felismernék a szervezetségben rejlő erőt, országos szinten is biztosan nagyobb hatékonysággal működhetnének.
H. Zs.

Lovász Ferenc: Az a feladatunk, hogy a nihilizmusból, a céltalanságból felrázzuk a gyerekeket. (Fotó: Karnok Csaba)

A csomagküldés árnyoldalai

Figyeljünk a részletekre!

hiszeműen – átvett egy küldeményt, amelyet nem várunk, a kapott holmikat látva sokkal inkább mérgelődünk, sem hogy örülnék azoknak. Így járt egyik olvasónk, aki bosszúságát velünk is megosztotta. Kérdéseire pedig a Csongrád Megyei Fogyasztóvédelmi Felügyelőség igazgatójától, Pálkúti István-nétól kértünk választ:

– Hozzánk mintegy két esztendeje nem futott be hasonló panasz, de korábban volt rá példa – hangsúlyozta az igazgató. – Tavalyi április-

ban lépett életbe az erre vonatkozó jogszabály, amely kiemelten védi a fogyasztó érdekeit. Érthető ugyanis, hogy a vevő bosszankodik, ha nem kifogástalan minőségű, vagy nem az elvárásainak megfelelő árut kap kézhöz. Arról nem is szólva, ha a csomagban érkezett terméket meg sem rendelte. A reklamáls pedig pénzbe kerül, akár telefonon, akár levélben kerül arra sor. A törvény értelmében azonban a csomagküldő szervezet köteles az adás-vétel előtt tájé-

koztatni a vevőt – többek között – a nevről, székhelyéről, címéről, a fizetési feltételekről, a szállítási költségeiről. Erre minden csomagküldő szolgáltatás igénybevétele előtt célszerű gondolni, éppen a későbbi kellemetlenségek elkerülése érdekében. Jó tudni azt is, hogy a jogszabály értelmében a vásárló 8 munkanapon belül indoklás nélkül – néhány kivételtől eltekintve – elállhat vásárlási szándékától. Ez esetben a gazdálkodó szervezet nem követhet ellenszolgáltatást, hiszen olyan árut akar értékesíteni, amelyet meg sem rendeltek. A fogyasztó nyilatkozatának elmulasztása esetén sem vélemezhető az ajánlat hallgatólagos elfogadása.
N. Rácz Judit